

AF STJERNESTØV ER DU KOMMET...

Speak af Mette Kold

DEL 1 (3:37)

Hvis du vil etablere den ideelle ramme omkring at lytte til dette korte speak, vil jeg gerne invitere dig udenfor en mørk aften og kigge op i himlen. Måske der er overskyet, i så fald, vær bevidst om, at bagom skyerne, er der en stor mængde stjerner. Hvis du er heldig, at himlen er klar, og du kan se stjernerne, så er det endnu bedre, for så kan du direkte erfare ind i det, jeg taler om.

En mørk aften, hvor jeg kørte i bil i 4 timer på tværs af landet, lyttede jeg til en podcast, hvor Ellen Hillingsø interviewer astrofysikeren Anja C. Andersen (podcast nr. 4 'Viden og tro' i serien 'Er der en engel til stede'). Det var så inspirerende og bevidsthedsudvidende, at jeg vælger at læse to passager fra podcasten op.

Det hun sagde, oplevede jeg som indgang til en 'enhed med universet' oplevelse, en meditation, der strakte sig udover resten af min køretur, dvs. tilstanden jeg gled ind i, udstrakte sig over adskillige timer efterfølgende, og hvor jeg valgte at køre i stilhed og bare forbinde mig til mørket med stjernerne på himlen omkring mig. Jeg vælger at citere hende, men tale væsentlig langsommere end hun som intellektuel videnskabskvinde gjorde, i håb om, at porten ind i den sansning og oplevelse kan åbne sig på vid gab også for dig.

Anja siger (5:25 min inde i podcasten):
»Så grunden til at jeg endte med stjernestøv er i virkeligheden, at jeg gerne ville forstå, hvorfor der er planeter, og så er det sådan i forskning, at man bliver ved med at stille et spørgsmål, der fører til det næste... Hvad består planeter af? De er opbygget af noget af det materiale, der var i skiverne, da universet blev dannet, dvs. gas og støv. Hvad

var det for noget gas, hvad var det for noget støv? Så blev spørgsmålet: Hvor kommer støvet fra? Fordi uden støv ingen planeter. Hvilke stjerner har lavet støvet?...

I virkeligheden er det slægtsforskning på den meget lange bane, for vi stammer alle sammen fra stjernerne.

Og det der støv er lavet af stjerner, og vi er lavet af stjernestøv. Så stjernerne er i virkeligheden vores ældste forfædre. Så hvis man står en mørk aften og kigger op mod stjernerne og faktisk føler sig lidt forbundet, **så ER det fordi vi er lavet af stjernestøv. Det er simpelthen vores forfædre, der hænger deroppe.**«

Citat slut.

Så altså: Du er stjernestøv. Jeg er stjernestøv. Alt og alle er dannet af stjernestøv.

Tænk det...

Mærk det...

Erkend det...

Og måske du bliver lige så beroliget af det, som jeg den aften blev?

DEL 2 (3:56)

Anja Andersen øsede desuden af sin viden omkring stjernebillederne. Lyt næst til, hvordan hun beskriver stjernebilledet i Europa, og hvordan i Australien, og hvordan forskellige folkeslag italesætter det. (ca. 23 min inde i podcasten).

»...Men én ting, jeg synes er lidt interessant, er, at her i Europa har vi delt stjernehimlen ind i stjernebilleder, og så har vi de kendte som orion, og kasiopejo og store hund og lille hund, som er hængt op på historier, de gamle grækere har fortalt, og hvor man brugte historien til at huske stjernebilledet... Vi er meget fokuserede på her i Europa de mønstre stjernerne giver, fordi herfra hvor vi kigger, så kigger vi ud af galaksen, ud af mælkevejen. Så vi ser faktisk kun vores galakses udkant. Vi har ikke så mange stjerner at kigge på, som man har nede i Australien, hvor man vender den anden vej i universet, det vil sige man kigger ind mod mælkevejens hjerte. Så man kigger ind mod vores galakses centrum. Og der er faktisk så mange stjerner der. Samtidig fordi mælkevejen er en flad tallerkenagtig ting, så har man det der bånd af stjerner, som mælkevejen er, så har man sådan nogle mørke plamager, som er helt sorte. Som er sådan nogle skyer af gas og støv, som ligger og blokerer for stjernerne. Og aboriginals i Australien, når de fortæller deres historier om stjernehimlen, så har de bygget deres myter

op om de mørke plamager, fordi det er det, der er lidt af, der hvor de er. De kan se rigtig mange stjerner, men de store mørke plamager er det, der falder mest i øjnene, når man kigger op derfra.

Så altså, her i Europa ser vi mest i mørke, og så er der de der lysende mønstre, som er dem, vi hæfter os ved...

Det er det jeg synes er interessant ved lys og mørke: At det er jo den der kontrast, og hvorvidt mennesker lægger mærke til det der lyser, eller det der er mørkt, afhænger faktisk af, hvad der er mest af. Der er jo noget spændende ved lys, at samtidig med at det kan kaste lys på noget, så kan for meget lys jo blænde.«

Citat slut.

Så hvis du der lytter står og kigger på himlen, så prøv lige engang, nu, at blive bevidst om mørket...
Og blive bevidst om lyset...
Og samspillet.

Hvis du vil se et billede af mælkevejen, taget fra et teleskop i Chile, kan det ses i transkriptionen af speaket.

Tak fordi du lyttede!

ESO 3,6 meter teleskopet på La Silla, i aktion.

Over hele billedet, ses Mælkevejen, vor egen galakse, en skiveformet struktur set perfekt fra kanten. Over teleskopets kuppel, her oplyst af Månen, og delvist skjult bag mørke støvskyer, ses Mælkevejens gullige og fremtrædende centrale bule. I hele galaksen er der flere hundrede tusinde millioner stjerner, samt store mængder af interstellart gas og støv.

Støvet absorberer synligt lys og "genudsender" det på længere bølgelængde, så det fremtræder helt uigennemsigtigt for vores øjne.

De gamle civilisationer i Andesbjergene så dyreformede konstellationer i disse mørke bånd.

Ved at følge det mørke bånd som synes at vokse fra midten af galaksen, mod toppen, finder vi det rødlige tågen der omgiver Antares (Alpha Scorpii).

Selve det galaktiske center ligger i stjernebilledet Skytten og kan bedst ses, når det er vinter på den sydlige halvkugle.

ESOs 3,6-meter teleskop, der blev indviet i 1976, opererer i øjeblikket med HARPS-spektrografen, den mest præcise exoplanet-jæger på Jordoverfladen.

Beliggende 600 km nord for Santiago, i 2400 meters højde i udkanten af den chilenske Atacamaørkenen, var La Silla ESO første observatorium i Chile og den største observatorium i sin tid.

Kilde:

ESO/S. Brunier

Billede id: lv_Brunier_hb-1